

UNIX

Ime UNIX nastalo je skraćivanjem engleske složenice Uniplexed Information and Computing System te transmutacijom slova C, S u X.

To je univerzalan, višeprocetni operativni sistem za više korisnika. UNIX sistem najčešće čine jedno centralno računalo i veći broj terminala za individualne korisnike. Vrlo je moćan i fleksibilan sistem, namijenjen prije svega velikim mrežama, iako postoje i njegove verzije za osobna računala. Zahvaljujući mogućnostima višeprocetnog rada, može dobro funkcionirati i u samostalnom računalnom okruženju i u mrežnom okruženju.

Klijent UNIX matičnog računala može biti UNIX računalo ili računalo koje koristi neki drugi operacijski sistem, recimo MS-DOS, OS/2, Microsoft Windows ili Macintosh. Preusmjerivač datoteka omogućava radnim stanicama da skladište i preuzimaju UNIX datoteke kao da su u vlastitom.

Razvoj UNIX-a započeo je tokom 60-ih godina u laboratorijima tvrtki MT&T, General Electric i instituta MIT u kojima se razvijao operativni sustav Multics za mainframe računalo GE-645.

UNIX je u početku bio projektiran kao operativni sustav za mini računalo ali su ubrzo razvijene i verzije za veća i moćnija računala. Kako je s vremenom rasla popularnost osobnih računala, pojavile su se i brojne verzije UNIX-a posebno prilagođene tim računalima.

Glavne karakteristike UNIX operacijskog sustava su: podrška za istovremeni rad više korisnika, podrška za istovremeno izvršavanje više programa i portabilnost.

Iako su ga razvijali programeri za potrebe programera, pružio je vrlo moćno i fleksibilno okruženje pa je ubrzo našao primjenu u poslovnim, znanstvenim, obrazovnim i industrijskim okruženjima.

UNIX kao primjer višekorisničkog sustava ima sustav vlasništva, tako da s nekom datotekom može raspolagati samo sustav, njen kreator, grupa korisnika ili bilo koji korisnik u mreži s različitim pravima ko što su prava čitanja, upisivanja ili izvršavanja i njihove kombinacije.

Tijekom godina od ovog korijena nastale su brojne verzije i izvedenice operativnog sustava UNIX. Jedan od napoznatijih modernih operativnih sustava temeljen na UNIX-u je LINUX. Primarno korisničko sučelje UNIX-a je tekstualnog tipa i od korisnika se očekuje da naredbe zadaje upisivanjem u školjku.

Iako ga mnogi ljudi zamišljaju kao operativni sustav bez grafičkog sučelja, UNIX je vrlo rano omogućio instaliranje i neko od X11 grafičkih korisničkih sučelja.